C/2026/3918

2026.9.1.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2026. július 10.)

Németország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

(C/2026/3918)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.

(2) 2025. november 25-én a Bizottság elfogadta a Németország 2026. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Németországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([2]), 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléreként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. A versenyképességi iránytű – a közzététele óta – információforrásként szolgál az európai szemeszter keretében végzett munkához, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon az EU stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítést alkot a gazdasági kormányzást illetően, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(4) 2026-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) ([3]) végrehajtásával párhuzamosan valósul meg, amely immár az utolsó szakaszába lépett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék a legutóbbi ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat és beruházásokat, valamint építsenek azokra; ez mindenekelőtt azon reformokra és beruházásokra vonatkozik, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.

(5) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette a Németországra vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a 2025. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Németország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Németország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Németország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Németország milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

(6) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A Bizottság felkérte a tagállamokat arra, hogy összehangoltan aktiválják a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezését a védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében ([4]), és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. A Tanács 2025. október 10-én a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Németország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét, és engedélyezte Németország számára, hogy eltérjen a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása) ([5]). A terv a 2025–2029-es időszakot fedi le, és hét évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 4,4 %, 2026-ban 4,5 %, 2027-ben 2,3 %, 2028-ban 1,7 %, 2029-ben pedig 1,6 %. Ez a 2024-es referenciaévhez viszonyítva a következő maximális kumulatív növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 4,4 %, 2026-ban 9,0 %, 2027-ben 11,5 %, 2028-ban 13,3 %, 2029-ben pedig 15,2 %. Ugyanakkor Németország kérése nyomán a Tanács a Bizottság ajánlása alapján 2025. október 10-én ajánlást fogadott el, amelyben engedélyezte Németország számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájától. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása által érintett időszak (2025–2028) lehetővé teszi Németország számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

([5]) A Tanács ajánlása (2025. október 10.) Németország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról és a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Németország számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása) (HL C, C/2025/5635, 2025.10.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5635/oj).

(7) Németország 2026. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló, 2026. évi éves jelentését ([6]) a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak való megfelelésről, a kiigazítási időszak meghosszabbítását alátámasztó reformok és beruházások végrehajtásáról, valamint az országspecifikus ajánlásban azonosított fő kihívásokra való reagálást célzó reformok és beruházások végrehajtásáról. Németországnak az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.

(8) A reál-GDP 2025-ben 0,2 %-kal nőtt, a HICP-infláció pedig 2,3 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 0,6 %-kal, 2027-ben pedig 0,9 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 2,9 %, 2027-ben pedig 2,7 % lesz.

(9) Az Eurostat által szolgáltatott adatok ([7]) alapján Németország GDP-arányos államháztartási hiánya 2024 és 2025 között változatlanul 2,7 % maradt. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ra a GDP 3,7 %-ának, 2027-re pedig a GDP 4,1 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A 2026-os és 2027-es növekedés főként az infrastruktúrával és a védelemmel kapcsolatos kiadások növekedését, valamint a bevételcsökkentő adókönnyítési intézkedéseket tükrözi.

(10) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal ([8]) 2025-ben nagyjából semleges volt. Az előrejelzés szerint 2026-ban és 2027-ben egyaránt expanzív lesz, a GDP 1,3 %-ának, illetve 0,5 %-ának megfelelő mértékben.

(11) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján ([9]) Németország GDP-arányos államadóssága a 2024 végi 62,2 %-ról 2025 végére 63,5 %-ra nőtt. Az adósságráta 2025. évi növekedése főként a 2025. évi magasabb SFA-tételt tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság 2026 végére 65,8 %-ra, 2027 végére pedig 68,0 %-ra fog növekedni. A 2026-os és 2027-es növekedés főként az elsődleges hiány növekedését tükrözi.

(12) Az Eurostat adatai alapján ([10]) Németország védelemre fordított államháztartási kiadásai 2025-ben összesen a GDP 1,5 %-át tették ki, ami a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 0,4 százalékpontos növekedést jelent. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezek a kiadások 2026-ban a GDP 1,9 %-át teszik ki, ami 2021-hez képest GDP-arányosan 0,8 százalékpontos növekedésnek felel meg ([11]).

([6]) Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Az Eurostat euromutatói, 2026. április 22.

([8]) A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal a következők különbözeteként mérhető: i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat azonban tartalmazó elsődleges kiadások változása.

([9]) Az Eurostat euromutatói, 2026. május 22.

([10]) Eurostat, *government expenditure by classification of functions of government (COFOG)* (államháztartási kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint).

([11]) A védelmi kiadások NATO szerinti fogalommeghatározása eltér a COFOG szerinti fogalommeghatározástól. Továbbá eltérések fordulhatnak elő a kiadások – különösen a katonai felszerelésekkel kapcsolatos kiadások – elszámolásának időpontja következtében is, mivel a NATO-n belüli jelentéstétel nem a nemzeti számlák szabályait követi az elszámolás időpontja tekintetében.

(13) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, valamint szociális és gazdasági szempontból nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Németország költségvetési politikai intézkedéseket fogadott el a magas energiaárak által a háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatás enyhítése érdekében ([12]). Ezek közé tartozik a dízelre és a benzinre kivetett energiaadó nem célzott csökkentése 2026 májusa és júniusa között. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint az említett intézkedések a költségvetést 2026-ban várhatóan a GDP körülbelül 0,1 %-ával fogják terhelni. A Bizottság becslései szerint, ha ezek az intézkedések 2026 végéig hatályban maradnának, költségvetési terhük 2026-ban a GDP 0,2 %-át tenné ki.

(14) A Bizottság számításai alapján Németországban a nettó kiadások 2025-ben 3,8 %-kal nőttek. A nettó kiadások 2025. évi növekedése nem éri el az ajánlott maximális növekedési rátát.

(15) A Bizottság számításai alapján Németországban a nettó kiadások 2026-ban várhatóan 5,6 %-kal, a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva pedig kumulatívan 9,7 %-kal nőnek. A nettó kiadások előrejelzett növekedése 2026-ban meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 0,5 %-os eltérést eredményezve. A 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív növekedési rátája is meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, kumulatívan GDP-arányosan 0,3 %-os eltérést eredményezve. Mindazonáltal a várható eltérés a védelmi kiadásokra vonatkozó jelenlegi előrejelzések alapján a nemzeti mentesítési rendelkezés nyújtotta mozgástéren belül van.

(16) A Németország középtávú tervének jóváhagyásáról szóló ajánlás meghatározza a kiigazítási időszak meghosszabbítását alátámasztó reformokat és beruházásokat, azok végrehajtásának határidejével együtt. Figyelembe véve a Németország által az elért eredményekről szóló éves jelentésében szolgáltatott információkat, a Bizottság megállapítja, hogy e reformok és beruházások 2026. április 30-ig esedékes kulcsfontosságú lépéseinek végrehajtása nagyjából jó úton halad. A Bizottság úgy véli, hogy Németország összességében kielégítő módon teljesítette kötelezettségvállalásait ([13]).

(17) A Bizottság 2026. június 3-án az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentést ([14]) fogadott el. A jelentés a hiánykritérium tekintetében értékelte Németország helyzetét, mivel az ország 2026. évi tervezett költségvetési hiánya meghaladja a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. A jelentés megállapította, hogy Németország nem teljesítette a hiányra vonatkozó kritériumot. A Bizottság azonban úgy vélte, hogy nem indokolt a túlzotthiány-eljárás megindítása Németország esetében, mivel a Tanács Németország tekintetében aktiválta a nemzeti mentesítési rendelkezést, és a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése alapján a várható hiány referenciaértéket meghaladó mértéke 2026-ban teljes egészében a védelmi kiadások 2021 óta bekövetkezett növekedésének tudható be. Ennek fényében, valamint a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság EUMSZ 126. cikkének (4) bekezdése szerinti véleményének mérlegelését követően a Bizottság nem tett javaslatot túlzotthiány-eljárás megindítására.

([12]) Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

([13]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – 2026. évi európai szemeszter – tavaszi csomag, COM (2026) 200 final.

([14]) A Bizottság jelentése – Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés, 2026.6.3., COM (2026) 302 final.

(18) Két évtizedes alulfinanszírozottságot követően az állami beruházások GDP-hez viszonyított aránya a 2005. évi 2,2 %-ról 2023-ban 2,9 %-ra, 2025-ben pedig 3,3 %-ra nőtt. A nettó közberuházások, azaz az értékcsökkenés utáni beruházások azonban továbbra is a legalacsonyabbak közé tartoznak az EU-ban, a GDP 0,4 %-át teszik ki. Ez azt mutatja, hogy a növekedés és a versenyképesség fokozása érdekében tovább kell erősíteni az állami beruházásokat. Emellett továbbra is fontosak a tervezési és jóváhagyási eljárások észszerűsítésére és az adminisztratív kapacitás szűk keresztmetszeteinek kezelésére irányuló további erőfeszítések. A jellemzően magas megtérülésű beruházási prioritások közé tartoznak az iskolák és a kisgyermekkori nevelés és gondozás, a vasúti infrastruktúra, valamint az innovációs rendszer. A szövetségi struktúrák összetettsége, a feladatok széttagoltsága és a települési szintű korlátozott pénzügyi kapacitások akadályozhatják a projektek időben történő és hatékony végrehajtását.

(19) Az állami beruházások GDP-n belüli viszonylag alacsony aránya az államháztartás minőségével függ össze, amely jelentősen javítható. Az infrastrukturális és klímasemlegességi különleges alap végrehajtása várhatóan tovább finanszírozza a közberuházásokat. Ennek ellenére van még mit javítani a különleges alap kiadásainak addicionalitásán és minőségén. A hosszú távú növekedésre gyakorolt pozitív hatás maximalizálásához hozzájárulhat, ha a fogyasztási célok helyett nagyobb hangsúlyt helyeznek a felhalmozásra azokon a területeken, amelyek növelik a gazdaság termelési kapacitását és versenyképességét – beleértve az oktatási és készségfejlesztési infrastruktúrát is. Az államháztartás minőségét érintő másik kihívást a szövetségi költségvetésből a nyugdíjrendszerbe irányuló transzfer jelenti, amelynek összege 2025-ben 122 milliárd EUR volt, a szövetségi kormányzati kiadások mintegy 25 %-át kitéve, ami csökkenti a produktív kiadások lehetőségét. Az anyák nyugdíjának növelésére és a kötelező 48 %-os helyettesítési ráta 2031-ig történő fenntartására vonatkozóan 2025-ben tett kötelezettségvállalások várhatóan tovább növelik a nyugdíjkiadásokat. A (22) preambulumbekezdésben kiemelt nyugdíjreform-lehetőségek enyhíthetik a költségvetési átcsoportosítások és a társadalombiztosítási járulékok emelésének szükségességét, ezáltal előmozdítva a generációk közötti méltányosságot. A közkiadások általános hatékonyságának növelésére további lehetőségek adódhatnak a kiadások további felülvizsgálata és az ebből következő konkrét – például a nem alapvető támogatások észszerűsítésére vagy megszüntetésére irányuló – szakpolitikai intézkedések megvalósítása révén.

(20) A népesség elöregedése nyomást gyakorol az időskori függőségi rátára, ami megkérdőjelezi a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságát és a kötelező nyugdíjak megfelelőségét. 2025 és 2035 között a munkaképes korú (20–64 éves) népesség az előrejelzések szerint 49 millióról 45 millióra csökken. A nyugdíjrendszer fenntarthatóságát a vonzó előrehozott öregségi nyugdíjak is veszélyeztetik, csakúgy mint annak elmulasztása, hogy a fenntarthatósági tényezőn keresztül figyelembe vegyék a demográfiai nyomást, vagy hogy a várható élettartam növekedésének tükrözése céljából kiigazítsák a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjak indexálásának felülvizsgálata és a járulékok felső határainak kiigazítása hozzájárulhat a nyugdíjrendszer fenntarthatóbbá tételéhez. A nyugdíjbizottság jelentése nagy horderejű, ambiciózus reformokra kínál lehetőséget. A teljes nyugdíjrendszernek megfelelő időskori jövedelmet kell biztosítania; a kötelező nyugdíjra vonatkozó pillért kiegészítő foglalkoztatói és egyéni nyugdíjrendszerekkel. Tanácsos jobban kihasználni a tőkefedezeti nyugdíjmegoldásokat. A foglalkoztatói nyugdíjak 2026. évi reformja pozitív lépés, de a foglalkoztatói nyugdíjrendszerek – a szabályozott szakmák kötelező nyugdíjrendszereivel együtt – továbbra is széttagoltak. Egyes rendszerek esetében a felügyelet tartományi szinten van decentralizálva; mások esetében a juttatások tőkefedezet nélkül maradnak, mivel nem áll rendelkezésre a nyugdíjígérvényt fedező külön eszközhalmaz. Emellett a mély eszközalap hiánya, valamint egyes rendszerek nem megfelelő irányítása és felügyelete akadályozza a mélyebb kockázatitőke-piacokat az EU-ban. Ezenkívül a foglalkoztatói nyugdíjak a társadalombiztosítási járulék fizetésére kötelezett munkavállalóknak csak mintegy 51 %-ára terjednek ki, és ez az arány csökken, mivel a foglalkoztatás az alacsonyabb foglalkoztatóinyugdíj-fedezetű ágazatokba helyeződött át. A munkavállalók eszközfedezetű nyugdíjrendszerbe való automatikus beléptetése különösen a jelenleg kevésbé lefedett, alacsonyabb keresetűek számára lehet előnyös, ami javítja a nyugdíjak megfelelőségét. Tekintettel Németország magas megtakarítási arányára, a reformoknak az alacsony jövedelmű csoportokat kell előnyben részesíteniük, amelyek jelenleg kevés nyugdíjat takarítanak meg; ezen túlmenően kívánatos lenne a megtakarítások átcsoportosítása a vállalatok számára több tőke – többek között kockázati tőke – biztosítása érdekében, ahelyett, hogy növelnék az általános megtakarítási rátát.

Az egyéni nyugdíjak esetében a kötelező garanciák nélküli nyugdíj-előtakarékossági számla (Altersvorsorgedepot) jogszabályba foglalt reformja megnyitja az utat a magasabb hozamok előtt. A végrehajtás szempontjából azonban kulcsfontosságú kihívás lesz annak biztosítása, hogy az ilyen számlák kezelési költségeit visszafogják. Tekintettel az egyéni nyugdíjak jelenleg viszonylag korlátozott (30 %-os) lefedettségi arányára, fontolóra lehetne venni egy államilag előírt alapot, amelyet a nyugdíjmegtakarítók alapértelmezés szerint használnának (azaz ha nem akarnak saját alapot választani), alacsony működési költségek mellett. Ez a költségek és a gyakorlatok tekintetében iránymutatásul szolgálhat a piac számára is.

(21) A munkaerő számára kedvező adóstruktúra kulcsfontosságú a ledolgozott órák számának növelésére irányuló ösztönzők megerősítéséhez. A németországi munkavállalók az egyik legmagasabb adóékkel szembesülnek az EU-ban (beleértve a munkából származó jövedelmekre kivetett adókat és a társadalombiztosítási költségeket). Nevezetesen a magas adók és a szociális ellátások visszavonására vonatkozó szigorú szabályok (például a jövedelem növekedésével arányosan csökkenő szociális ellátások) együttesen visszafogják a munkaórák számának növelésére irányuló ösztönzőket, különösen az alacsony keresetűek esetében. A házaspárok közös adózására (Ehegattensplitting) vonatkozó szabályok visszatartják a második keresőket – gyakran nőket – a ledolgozott munkaórák számának növelésétől. A jóléti állammal foglalkozó bizottság nemrégiben rámutatott az ellátások visszavonásának észszerűsítésével és a szociális igazgatás digitalizációjával kapcsolatos lehetséges javításokra, és azt is javasolta, hogy az ellátások egyszerűsítése és az azokhoz való hozzáférés javítása révén fokozzák a jóléti rendszer hatékonyságát, és ezáltal csökkentsék a szegénység kockázatát. Jelentősen növelheti a munkaerő-kínálatot az, ha – a koalíciós megállapodásban bejelentetteknek megfelelően – a szociális ellátások reformját különösen az alacsony és közepes jövedelműek jövedelemadójának csökkentése, valamint a közös adózásra és a házastársak egészségbiztosítására vonatkozó kiigazított szabályok kísérik. Az adószerkezetnek a kevésbé torzító adók felé történő elmozdítása ehelyett alternatív bevételi potenciált teremthet regionális szinten is, valamint csökkentheti a környezeti szempontból káros adótámogatásokat ahelyett, hogy növelné azokat.

(22) A helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú a széles körű szerepvállalás biztosításához és ezáltal az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter összefüggésében is.

(23) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA) és az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai programok németországi végrehajtása továbbra is elmarad az uniós átlagtól, mind a projektkiválasztás, mind a kifizetések tekintetében. Fontos fokozni és felgyorsítani a beruházások gyors megvalósítását biztosító erőfeszítéseket, ügyelve a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. Németország a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Ugyanakkor Németország továbbra is kihívásokkal néz szembe a végrehajtás terén, többek között a 2026. végi kiadási célok elérésével kapcsolatban. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a Németország által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat – különös tekintettel azokra, amelyek a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben ([15]) meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódnak – gyorsan és hatékonyan valósítsák meg.

(24) Németország számos kihívással is szembesül az innovációval, a gazdaság diverzifikációjával, az üzleti dinamizmussal és a magánberuházásokkal, a közigazgatás digitalizációjával, a digitális infrastruktúrával, a lakhatás megfizethetőségével, a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséggel, az energiarendszerekbe történő beruházásokkal és az épületek, a közlekedés és az ipar dekarbonizációjával, a munkaerő-kínálattal, a készségekkel, a nem uniós országokból származó tehetségek vonzásával és megtartásával, az oktatási eredményekkel, valamint a kisgyermekkori nevelés és gondozás és az egész napos iskolák rendelkezésre állásával kapcsolatban.

(25) A magánszektor innovációja a nagyvállalatokra, egyes régiókra és a „mid-tech” ágazatokra koncentrálódik. A kis- és középvállalkozások (kkv-k) kutatás-fejlesztési kiadásai továbbra is alacsonyak (2023-ban a GDP 0,18 %-át tették ki, szemben a 0,47 %-os uniós átlaggal). Az innovációs tevékenység a „mid-tech” ágazatokban összpontosul. Az innovációs környezet számára előnyös lenne, ha a mélytechnológia és az átalakító erejű innováció több közfinanszírozásban részesülne. A leggyakrabban idézett publikációk és szabadalmi bejelentések arányában mérve csökkent a kutatás-fejlesztési teljesítmény. Németországnak nehézségei vannak a tudományos kutatás kereskedelmi hasznosításával kapcsolatban. A tudástranszfer szisztematikusabb megközelítése, beleértve a diszruptív innovációra irányuló közfinanszírozás előtérbe helyezését, elősegítheti a magas színvonalú tudományos kutatás kereskedelmi szempontból életképes termékekké való átalakítását. A folyamatot jelenleg gyakran olyan strukturális korlátok akadályozzák, mint a finanszírozás és a karrierösztönző rendszerek, amelyek nem kezelik megfelelően prioritásként a kereskedelmi hasznosítást, valamint a szellemi tulajdonnal kapcsolatos elhúzódó és bürokratikus tárgyalások, amelyek késleltetik vagy hátráltatják a kutatás piackész innovációkká alakítását. Az élvonalbeli innováció érdekében fontos megerősíteni a nagy teljesítményű klasztereket (pl. kiválósági kezdeményezések révén), ugyanakkor elő kell mozdítani a testre szabott K+F-ökoszisztémákat, valamint kutatási és technológiatranszfer-infrastruktúrát kell biztosítani a vállalkozások számára.

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

(26) Németországban gyorsul a gazdasági átalakulás, és a fizetésképtelen vállalkozások (Personen- und Kapitalgesellschaften) száma 20 év óta a legmagasabb szintet érte el. A bajba jutott vállalatok száma növekszik, és egyre nagyobbak a strukturális kihívások, különösen az ipari átalakulás által érintett régiókban. Ezért még fontosabbá válik a vállalkozások piacra lépésének és növekedésének megkönnyítése, valamint az erőforrásoknak az életképtelen vállalkozásoktól a termelő és innovatív vállalkozásokhoz, köztük az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokhoz történő átcsoportosításának felgyorsítása. Az újonnan alapított induló innovatív vállalkozások száma 2025-ben nőtt az előző évhez képest, de az induló innovatív vállalkozások tevékenysége továbbra is elmarad a 2018. évi szinttől, és a vállalkozásindítás iránti általános hajlandóság Németországban továbbra is viszonylag alacsony. Németországnak a közepes technológiájú iparágakra támaszkodása és a gyengébb innovációs kimeneti ráta arra utal, hogy az országban bezártsági hatások jelentkezhetnek, ahol a meglévő iparágak és technológiák dominálnak, míg az új belépők kihívásokkal néznek szembe a kialakulóban lévő technológiák előmozdítása és az innovációk ipari bázisra juttatása terén. A finanszírozás továbbra is kulcsfontosságú kihívást jelent a fiatal vállalkozók, különösen a növekvő innovatív vállalkozások számára. Az intézményi befektetők tőkebefektetőként betöltött szerepének megerősítése hozzájárulhat a tőkepiacok elmélyítéséhez, valamint a hatékonyság és a befektetések növekedésének javításához. Míg számos kormányzati program – elsősorban a KfW fejlesztési bankon keresztül – támogatja a kockázatitőke-rendszert, a partnerségi struktúrák adózásával kapcsolatos bizonytalanság csökkentése vonzóbbá teheti a németországi kockázatitőke- és magántőkealapok kezelését a magán alapkezelők számára. Tágabb értelemben a vállalati finanszírozás hatékonyabb bankpiaccal, alacsonyabb költségű hitelekkel és rugalmasabb termékekkel javítható. Ezt azonban operatív hatékonysági problémák hátráltatják: a német bankok költség/jövedelem aránya 2025 márciusában 58,3 % volt, szemben az 54 %-os uniós átlaggal. A konszolidáció, a – többek között más uniós tagállamok bankjaival való – egyesülések és a műveletek központosítása jelentősen csökkentheti az ilyen hatékonysági problémákat.

(27) A kormány azt tervezi, hogy a jelenlegi jogalkotási időszakban 25 %-kal csökkenti a vállalkozások adminisztratív költségeit. Úgy tűnik azonban, hogy az ambiciózus célokat nem kísérik olyan alapvetően új eszközök vagy a hatáskörök megszilárdítása, amelyek elősegítenék a terhek hatékony csökkentését. Ez kritikus fontosságú, mivel számos vállalkozás számol be késedelmekről (62 %) és megnövekedett működési költségekről (44 %) az adminisztratív interakciók miatt. A hatékony eszközök közé tartozhatnak az okirati bizonyítékokra vonatkozó egyszerűsített szabályok, az alapértelmezett közigazgatási jóváhagyás és az átalányalapú megközelítések szélesebb körű alkalmazása a pontos eseti ellenőrzés helyett. Egy alapos költség-haszon elemzés segíthet annak biztosításában, hogy az új szabályozáshoz kapcsolódó erőfeszítések arányosak legyenek az általuk nyújtott előnyökkel. Tekintettel arra, hogy Németország központi szerepet tölt be az egységes piacon, különösen szükség van az áruk és szolgáltatások EGT-n belüli kereskedelme előtt álló nemzeti és regionális akadályok csökkentésére, többek között az uniós jogszabályok nehézkes nemzeti végrehajtásának elkerülése, valamint a csomagolással és a hulladékgazdálkodással kapcsolatos megfelelési terhek csökkentése révén.

(28) Németország erőfeszítéseket tesz közszolgáltatásai digitalizálásának javítására, de ezek még nem eredményeztek sok mérhető előrelépést. Németország teljesítménye a digitális évtizednek a polgárok és a vállalkozások számára nyújtott digitális közszolgáltatásokkal kapcsolatos fő céljai tekintetében továbbra is elmarad az uniós átlagtól. A zökkenőmentes digitális ügyintézés, az elektronikus azonosítás és az összekapcsolt adatnyilvántartások kulcsfontosságú előfeltételei fejletlenek. Az ország lemaradásban van a polgári/kereskedelmi és közigazgatási bírósági eljárások kezdeményezésére és nyomon követésére szolgáló digitális megoldások terén. Emellett az újonnan kifejlesztett digitális szolgáltatásokat nem vezetik be következetesen a régiókban és a településeken, ami korlátozza azok területi lefedettségét és méretezhetőségét. Ahol léteznek digitális szolgáltatások, azok gyakran nem kellően felhasználóbarátak, mivel a polgárok és a vállalkozások még mindig összetett, csak részben digitalizált eljárásokkal és több hatósággal való ismétlődő interakciókkal szembesülnek. Ez arra utal, hogy szélesebb körben szükség van a közigazgatás korszerűsítésére, a kormányzati szintek közötti jobb koordinációval vagy kiigazított felelősségi körökkel. A szövetségi, regionális és helyi önkormányzatok kiterjeszthetnék a közös digitális építőelemek és szabványok használatát, és megszilárdíthatnák az egymást átfedő közigazgatási eljárásokat. Erre a korszerűsítésre egyre nagyobb szükség van az igazgatási kapacitás megőrzése érdekében is, tekintettel a növekvő munkaerőhiányra, amely a digitalizációt, az automatizálást és az egyszerűbb eljárásokat a hatékony és reziliens közigazgatás kulcsfontosságú tényezőivé teszi.

(29) Németország továbbra is halad konnektivitási infrastruktúrájának bővítése terén, és jogszabályokat alkot az optikai szálas hálózatok és a mobilhírközlő hálózatok engedélyezésének megkönnyítése érdekében. Mindazonáltal az ország FTTP-vel („a végfelhasználóig elérő optikai kábel”) való lefedettsége továbbra is a második legalacsonyabb az EU-ban. A tartós lefedettségi hiányosságok, valamint a jelentős regionális egyenlőtlenségek együttesen azzal a kockázattal járnak, hogy csökkentik a versenyképességet, korlátozzák a termelékenység növekedését és lassítják az adatintenzív digitális technológiák elterjedését. A felzárkózáshoz a szövetségi és regionális hatóságok kötelezettségvállalásainak hatékony végrehajtására van szükség annak érdekében, hogy – ahol lehetséges – biztosítsák a magánszektor folyamatos beruházásait, és szükség esetén állami támogatást nyújtsanak.

(30) Németországban a lakásberuházások 2025-ben immár az ötödik egymást követő évben csökkentek, ami 2020 óta 20 %-os csökkenést jelent, hozzájárulva ezzel a lakhatás megfizethetőségével kapcsolatos kihívásokhoz és a szélesebb körű gazdasági stagnáláshoz. A meglévő és az új szerződésekben szereplő bérleti díjak közötti növekvő szakadék a lakáspiac befagyasztásához vezet, ami korlátozza a munkaerő mobilitását. A bérleti díjak szabályozására irányuló intézkedések nem kezelik a lakáshiány mögöttes okait, gyengíthetik a magánberuházások ösztönzőit, és akadályozhatják a rendelkezésre álló lakások hatékony felhasználását. Az összetett és hosszadalmas területrendezési eljárások akadályozhatják a földterületek lakhatási célokra történő nagyobb mértékű újraelosztását vagy a sűrűbb beépítést. Az elfogadott „építési turbó” célja a tervezési és engedélyezési eljárások felgyorsítása, de alkalmazása továbbra is egyenetlen az egyes településeken. Az építési költségek csökkentése – amelyek a legmagasabbak az EU-ban – kulcsfontosságú a több lakás biztosításához. A bejelentett „E típusú lakás” – egy egyszerűbb, szükségletalapú építési szabvány – végrehajtásának jogbiztonságot kell teremtenie az egyszerűbb szabványok alkalmazása során. A lakáscélú beruházási kihívás kezeléséhez innovációra van szükség az építőiparban, tovább kell egyszerűsíteni és észszerűsíteni a szabályozást, digitalizálni kell a folyamatokat, javítani kell a földhasználat tervezését, javítani kell a közlekedési összeköttetéseket, valamint növelni kell a szociális lakhatást és társadalmilag célzottabban kell felhasználni a meglévő lakásokat.

(31) Németország további előrehaladást ért el az energetikai átállás terén, különösen a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelésének növelése révén. A fosszilis tüzelőanyagok azonban továbbra is az energiaszerkezet jelentős részét teszik ki. Éghajlat-politikai céljainak elérése érdekében Németországnak még jobban fel kell gyorsítania a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetését valamennyi ágazatban, különösen a lakhatás és a közlekedés terén, ugyanakkor támogatnia kell a megújuló energia költséghatékony bevezetését és a hálózati infrastruktúra korszerűsítését.

(32) Az elért eredmények ellenére a megújulóenergia-termelés növekvő és változó mennyiségeinek villamosenergia-rendszerbe való hatékony integrálása terén továbbra is strukturális kihívások állnak fenn. A megújulóenergia-termelés és a keresleti központok közötti földrajzi eltérések miatti hálózati szűk keresztmetszet korlátozza a megújuló energia teljes körű felhasználását, növeli a rendszerköltségeket, és csökkenti a határokon átnyúló kereskedés számára rendelkezésre álló határkeresztező átviteli kapacitást. Németország az átviteli hálózat bővítésén dolgozik, de fel kell gyorsítania az előrehaladást annak érdekében, hogy biztosítani tudja a kereskedés céljára rendelkezésre álló határkeresztező műszaki kapacitás legalább 70 %-át. Az erre irányuló közelmúltbeli erőfeszítések ellenére a megújuló energiaforrásokban gazdag régiókban fizetendő magasabb hálózati díjak továbbra is visszatartják a vállalkozásokat a termelési helyszínek közelében történő letelepedéstől. A dinamikus, regionalizált hálózati díjakra irányuló reform összekapcsolhatná a díjakat a tényleges hálózati terheléssel, ezáltal területi árjelzéseket hozva létre. Bár Németország a helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a nemzeti intézkedések keretében lépéseket tett az engedélyezés felgyorsítása és a rugalmassági megoldások támogatása érdekében, továbbra is kihívást jelent a rendszer rugalmasságának növelése és a megújuló energia villamosenergia-rendszerbe való hatékonyabb integrálásának biztosítása. Az olyan rugalmassági lehetőségeket, mint a tárolás és a keresletoldali válasz, még nem alkalmazzák megfelelő léptékben, ami korlátozza a rendszer azon képességét, hogy költséges beavatkozások nélkül befogadja az ingadozó teljesítményű megújulóenergia-termelést. Emellett a villamosenergia-hálózatok digitalizálása – különösen az elosztás szintjén – továbbra is lemaradásban van, különösen lassú az előrehaladás az intelligens fogyasztásmérők bevezetése terén, korlátozott az adatok rendelkezésre állása, és hiányzik a hálózatüzemeltetők közötti szabványosítás.

(33) A lakásszektorból és a közlekedési ágazatból származó kibocsátások, amelyek az uniós közös kötelezettségvállalási rendelet hatálya alá tartoznak, továbbra is jelentősen meghaladják a nemzeti és európai csökkentési célokat, és az ipari kibocsátás továbbra is magas. Németországnak az éghajlat-politikai céljainak elérése és az energiahatékonyság javítása érdekében fel kell gyorsítania az ezen ágazatok dekarbonizációjára irányuló intézkedéseket. Németország az építőipari ágazatban kiterjesztette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti pénzügyi támogatási intézkedéseit, de a 2030-ra kitűzött célok eléréséhez további horizontális erőfeszítésekre van szükség az energiahatékonyság terén, ideértve a primerenergia-fogyasztás csökkentését is. A közlekedési ágazatban a támogatásoknak és adóügyi ösztönzőknek köszönhetően növekszik az akkumulátoros elektromos járművek elterjedése. Az előrehaladás azonban továbbra sem elegendő a 2030-as célok eléréséhez, különösen a nehézgépjárműveket kiszolgáló töltőinfrastruktúra bővítése tekintetében. Nagyobb beruházásokra van szükség a vasúti hálózat korszerűsítéséhez, bővítéséhez és digitalizálásához is a közútról a vasútra való modális váltás támogatása érdekében, különösen az áruszállítás esetében, ahol a közúti árufuvarozás továbbra is túlsúlyban van. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más nemzeti kezdeményezések keretében finanszírozott, folyamatban lévő intézkedések ellenére a jelentős vasúti projektek továbbra is késedelmet szenvednek, míg a digitális jelzőrendszerek, különösen az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszer (ERTMS) lassú kiépítése továbbra is korlátozza a kapacitást, a megbízhatóságot és a határokon átnyúló interoperabilitást. Németország gazdasági biztonsága és ipari versenyképessége ugyanakkor azon múlik, hogy a feldolgozóipar – beleértve az energiaigényes iparágakat is – gyorsan elmozduljon a fosszilis tüzelőanyagoktól. Az egymást átfedő joghatóságokkal és a felelősségi körök nem egyértelmű megosztásával jellemezhető összetett engedélyezési eljárások azonban továbbra is késleltetik a nem fosszilis, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és nettó zéró ipari termelési technológiákba történő kritikus beruházásokat. E szűk keresztmetszetek kezelése érdekében Németországnak egyszerűsítenie kell a tiszta iparra való átálláshoz hozzájáruló infrastruktúra és létesítmények jóváhagyását.

(34) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket azoknak a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásoknak a készségek, valamint az oktatás és a képzés területén való sürgős kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a versenyképességet. A Németországnak címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

(35) A szakképzett munkaerő hiánya csökkent, de továbbra is jelentős szűk keresztmetszetet jelent a növekedés, a termelékenység, valamint a digitális és a zöld átállás terén. 2025 végén a vállalatok mintegy 30 %-a számolt be arról, hogy munkaerőhiány sújtja őket, és a betöltetlen álláshelyek aránya továbbra is meghaladja az uniós átlagot. Jóllehet magas a foglalkoztatási ráta, a munkavállalónkénti munkaórák átlagos száma az egyik legalacsonyabb az Unióban, és továbbra is csökken. Az összes női munkavállaló fele részmunkaidőben dolgozik, ami részben magyarázatot ad erre. A munkaerőhiányt súlyosbítja a készséghiány és a strukturális munkaerőhiány. A digitális készségek fokozatosan javulnak, de továbbra is egyenetlenek. A munkaerőhiány különösen súlyos az ápolási-gondozási és az IKT-ágazatban, az építőiparban, valamint a tudományos és műszaki szakmákban, amelyek a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) terén igényelnek készségeket. A munkaerőhiány a zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatokat – többek között a vízellátást, a szennyvízelvezetést, a hulladékgazdálkodást és az energiaágazatot – is érinti. A hiány részben a területi és a készségkereslet és -kínálat közötti eltéréseket tükrözi. A gyártás visszaesését is tükrözve számos régióban jelentős strukturális változások mennek végbe, és korlátozott a kapacitás a lakóhelyüket elhagyni kényszerült munkaerő felvételére. A strukturális változásokhoz való alkalmazkodás érdekében a munkahelyváltást támogató szakpolitikai eszközöknek relevánsabbá kell válniuk, és hangsúlyt kell fektetni a foglalkozási változások és a regionális munkavállalói mobilitás előmozdítására, amelyet jelenleg – más tényezők mellett – a munkaerőpiaci igényekkel rendelkező területeken tapasztalható alacsony lakáskínálat is korlátoz. E megelőző intézkedések mellett az alacsony képzettségűek minden korosztályának – különösen a szakképesítéssel nem rendelkezőknek – nyújtott átfogó támogatás segíthetne Németországnak a szakemberhiány ellensúlyozásában. Végezetül kiaknázatlan lehetőségek rejlenek a tehetségek vonzásában és megtartásában, például a munkaerő-migrációra vonatkozó közigazgatási eljárások felgyorsítása, digitalizálása és központosítása, valamint a képesítések elismerésének gyorsabb és átláthatóbb folyamat révén történő további megkönnyítése révén.

(36) A gyenge és romló oktatási eredmények – különösen a hátrányos helyzetű csoportok esetében –, valamint a korai iskolaelhagyók jelentős száma tovább súlyosbítja a szakképzett munkaerő hiányát. A 15 évesek negyede-harmada alulteljesít a matematika, az olvasás és a természettudományok terén, és a legjobban teljesítők aránya is jelentősen csökkent. A diákok társadalmi-gazdasági hátterének az oktatási eredményekre gyakorolt hatása nagyon markáns. 2022-ben a hátrányos helyzetű diákok 46,6 %-a nem érte el a minimális matematikai jártasságot, ami a 2015. évi 29,8 %-hoz képest észrevehető növekedést jelent. Emellett a külföldön született diákok kétharmada (64 %) alulteljesít a matematika terén, szemben a nem bevándorló diákok 21,9 %-ával, ami tovább növeli az oktatás terén fennálló társadalmi-gazdasági szakadékot. A német fiatalok (18–24 évesek) közel egyhetede semmilyen vagy csak nagyon alacsony képesítéssel rendelkezik, és korai iskolaelhagyónak minősül. A korai iskolaelhagyók aránya Németországban 2021 óta nőtt, és a legmagasabbak között van az EU-ban (2025-ben 13,1 %). A regionális különbségeket figyelembe vevő megelőző és korrekciós intézkedések hozzájárulhatnának a korai *iskolaelhagyás* csökkentéséhez és az oktatási eredmények javításához. Az iskolák, a szociális szolgálatok és a tartományok (*Länder*) közötti fokozott adatgyűjtés és interoperabilitás lehetővé tenné az oktatási pályák jobb nyomon követését. Ez segítene abban, hogy a támogatást már korai életkortól kezdődően a gyengén teljesítő tanulókhoz igazítsák, megerősítsék az iskoláztatás vagy képzés 18 éves korig kötelező jellegét, valamint rugalmas tanulási útvonalakat biztosítsanak. A gazdaság digitalizációjának felgyorsulásával az oktatási beruházásoknak is lépést kell tartaniuk. A testre szabott oktatás elengedhetetlen a hatékony eredményekhez, emiatt különösen aggasztó a tanárhiány – az oktatási és kulturális miniszterek állandó konferenciája (KMK) jelenleg 49 000 tanár hiányát prognosztizálja 2035-re.

(37) A színvonalas koragyermekkori nevelés és gondozás, valamint az egész napos iskolák megerősítése még inkább lehetővé teheti a gondozók – gyakran nők – teljes munkaidős foglalkoztatását, valamint előmozdíthatja a gyermekeket megillető esélyegyenlőséget. A női munkavállalók fele részmunkaidőben dolgozik, ami a legmagasabbak közé tartozik az Unióban. A gyermekek és idős hozzátartozók gondozása a részmunkaidős foglalkoztatás egyik gyakori oka, részben a színvonalas, rugalmas koragyermekkori nevelés és gondozás, valamint az egész napos iskolák biztosítása terén mutatkozó hiányosságok miatt. Becslések szerint jelenleg 300 000 gyermekgondozási és óvodai férőhely hiányzik, és 2029-ig 150 000 egész napos iskolai férőhelyet kell létrehozni – a kielégítetlen igények terén regionális különbségekkel. A színvonalas koragyermekkori neveléshez és gondozáshoz, valamint az egész napos iskolákhoz való hozzáférés szintén segíthet enyhíteni a társadalmi-gazdasági háttérből és a német nyelvi jártasságból eredő hátrányokat. A koragyermekkori nevelésben és gondozásban az országos szabványosított nyelvi támogatás bevezetése segíthet szilárd alapokat teremteni az alapkészségek általános iskolában történő elsajátításához, ezáltal javítva a német oktatási rendszer méltányosságát, amelyet a tanulók különböző pályák felé történő nagyon korai szelekciója jellemez. Jelenleg a tehetősebb háztartásokból – a kevésbé tehetős társaikhoz képest – közel kétszer annyi gyermeket vesznek fel koragyermekkori nevelésbe és gondozásba. A költséghatékony tartós ápolás-gondozás, különösen az otthoni és járóbeteg-ellátás bővítése szintén enyhítheti a gondozási feladatok ellátását, és előmozdíthatja a generációk közötti méltányosságot.

(38) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Németország esetében az 1. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó első, második, harmadik, ötödik és hetedik ajánlás végrehajtásához, a 2. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó negyedik ajánlás végrehajtásához, a 3. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó ötödik, hetedik és kilencedik ajánlás végrehajtásához, a 4. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó hetedik ajánlás végrehajtásához, az 5. ajánlás pedig hozzájárul az euroövezetre vonatkozó ötödik ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Németország 2026-ban és 2027-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Továbbra is igazodjon a Tanács által a nettó kiadásokra vonatkozóan 2025. október 10-én ajánlott maximális növekedési rátákhoz, ugyanakkor használja ki a Tanács által aktivált nemzeti mentesítési rendelkezés által nyújtott rugalmasságot. Összességében fokozza a védelmi és biztonsági kiadásokat és készültséget, ugyanakkor biztosítsa az államadósság fenntarthatóságát és a kiadások hatékonyságát, és fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, továbbá az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Folytassa a meghosszabbított kiigazítási időszakot alátámasztó reformok és beruházások végrehajtását a 2025. október 10-i tanácsi ajánlásban foglaltaknak megfelelően. Támogassa a közberuházások bevezetését az engedélyezési és végrehajtási eljárások felgyorsítását célzó intézkedések kiterjesztésével. Javítsa az államháztartás minőségét annak biztosításával, hogy az új infrastrukturális és klímasemlegességi különleges alap (Sondervermögen) növelje a termelőtőke-állományt, valamint a szövetségi költségvetésből a nyugdíjrendszerbe irányuló támogatások és transzferek korlátozásával. A nyugdíjak megfelelőségének megőrzése mellett javítsa a kötelező nyugdíjak fenntarthatóságát, többek között a munkával töltött életszakasz meghosszabbításának előmozdítása, valamin a foglalkoztatói és az egyéni nyugdíjrendszerek megerősítése révén. Javítsa az adószerkezetet, valamint a jóléti rendszer eredményességét és hatékonyságát a ledolgozott órák számának növelésére irányuló ösztönzők megerősítése érdekében, többek között a második keresők esetében.

2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtására irányuló erőfeszítéseket, adott esetben a stratégiai prioritásokhoz történő forrásátcsoportosításokra és a kohéziós politikai keret félidős felülvizsgálata keretében elfogadott rugalmassági mechanizmusokra építve.

3. Lendítse fel az átalakító erejű innovációt, többek között a kutatás kereskedelmi hasznosításának megkönnyítése révén. A vállalkozói lét támogatása, az induló és a növekvő innovatív vállalkozások finanszírozási eszközökhöz való hozzáférésének javítása, a szabályozás egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése révén mozdítsa elő a gazdaság diverzifikációját és az üzleti dinamizmust, valamint ösztönözze a magánberuházásokat. Gyorsítsa fel a közigazgatás korszerűsítését és digitalizációját, többek között a kormányzati szintek közötti összetettség csökkentése, a közös szabványok használatának fokozása és a közszolgáltatások oly módon történő átalakítása révén, hogy azok felhasználóbaráttá és az egész országban következetesen elérhetővé váljanak. Gyorsítsa fel a nagyon nagy kapacitású digitális kommunikációs hálózatok kiépítését. Javítsa a lakásberuházások feltételeit a lakhatás megfizethetőbbé tétele érdekében a szabályozás és az eljárások további egyszerűsítése, a bérleti jogszabályok felülvizsgálata, további építési telkek biztosítása és a szociális lakások állományának bővítése révén.

4. Csökkentse tovább a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség általános mértékét, és könnyítse meg a megújuló energia elterjedését, többek között rugalmas rendszerek, például tárolási megoldások előmozdításával a csúcsterhelési árak csökkentése érdekében. Irányítsa a beruházásokat egy költséghatékony és karbonsemleges villamosenergia-rendszer felé, többek között a hálózatbarát megújuló villamosenergia-termelés és a rugalmas fogyasztási minták ösztönzése révén, ugyanakkor erősítse a regionális integrációt az átviteli folyosók bővítése, valamint a villamosenergia-piacok és -hálózatok határokon átnyúló integrációjának támogatása révén. Mozdítsa elő a villamosenergia-hálózatok digitalizációját, különösen az elosztás szintjén, és segítse elő az intelligens fogyasztásmérők bevezetését. Gyorsítsa fel az épületek, az ipar és a közlekedési ágazat dekarbonizációjának folyamatát, többek között a vasúti hálózat felújítása és digitalizációja révén, valamint azáltal, hogy csökkenti a tiszta iparra való átálláshoz hozzájáruló infrastruktúra és létesítmények engedélyezési szűk keresztmetszeteit.

5. Növelje a munkaerő-kínálatot és kezelje a szakképzett munkaerő hiányát, különösen a ledolgozott órák számának növelésével, készségfejlesztéssel, a munkahelyekre való és a munkahelyek közötti váltás aktív munkaerőpiaci politikák révén történő megkönnyítésével, valamint a nem uniós országokból származó tehetségek alkalmazásának és megtartásának javításával. Javítsa az oktatási eredményeket, többek között a kiválóság előmozdítása, az oktatás és a képzés korai elhagyásának megelőzése és a hátrányos helyzetű csoportok célzott támogatása révén. Javítsa a koragyermekkori nevelés és gondozás és az egész napos iskolák rendelkezésre állását és minőségét, valamint a költséghatékony tartós ápolás-gondozás rendelkezésre állását.

Kelt Brüsszelben, 2026. július 10-én.

a Tanács részéről

az elnök

S. HARRIS